Temprança, desapropiació, fraternitat



Per PepMaria el dj., 02/05/2019 - 12:46

Fa uns quants anys que tenim una xerrada amb els alumnes d'ESADE que estan a punt de marxar a fer cooperació al desenvolupament a Amèrica Llatina. L'equip organitzador de les pràctiques té dues preocupacions en relació amb els/les futurs/es cooperants:

1. que mantinguin la serenitat interior malgrat les pujades i baixades d'estat d'ànim que sofriran quan estiguin a Amèrica Llatina: sense serenitat es prenen males decisions;
2. i que en un país pobre ("subdesenvolupat") es relacionin amb la gent, no des de la superioritat, sinó des de la fraternitat – igualtat.

Allò que els comuniquem m'ha fet pensar en tres paraules: temprança, desapropiació i fraternitat.

La temprança té a veure amb la serenitat interior que voldríem per als nostres alumnes. De la virtut de la temprança diu J. Ferrater Mora: "El 'De res, massa' expressa la sophrosyne [temprança], la qual es fa possible per mitjà del coneixement de sí mateix. Quan se sobrepassen els límits – la qual cosa passa sovint quan hom no es coneix a sí mateix/a –es produeix una ceguesa que origina la bogeria." (Ferrater Mora, J. Diccionario de Filosofía "Templanza"). En aquest sentit, en el trastorn bipolar la persona alterna moments d'eufòria i moments de profunda depressió. És per això que, quan estem contents, cal vetllar que l'alegria no esdevingui eufòria, perquè a l'eufòria li segueix la depressió. I quan estem tristos, cal vetllar per no caure en la depressió. Així evitem els excessos i aconseguim el 'De res, massa' de la temprança.

L'actitud de la desapropiació em sembla rellevant per a practicar la virtut de la temprança. Més concretament: si ens volem mantenir en la temprança hem d'evitar apropiar-nos (intentar fer-nos propietaris) dels nostres estats anímics d'alegria o tristesa.

Així, quan m'ha passat quelcom de positiu, em mouré de l'alegria a l'eufòria si intento fer-me propietari de l'estat anímic de l'alegria. Tanmateix, com que el meu estat anímic ha estat causat per moltes circumstàncies (relacions amb persones o coses) que no controlo, aleshores quan les circumstàncies canviïn, passarà l'estat anímic. Però en aquell moment no passaré de l'alegria a la tristesa sinó de l'eufòria a la depressió. Per no passar de l'alegria a l'eufòria he de desapropiar-me de l'alegria: considerar-la com allò que és, un regal, pel qual puc donar les gràcies. Així, quan passi l'alegria quedarà la serenitat o la tristesa: no la depressió.

Semblantment, quan m'ha passat quelcom de negatiu, puc moure'm de la tristesa a la depressió si intento fer-me propietari d'aquesta tristesa. Intentar fer-se'n propietari vol dir creure que la puc controlar i expulsar. Però, com que aquest estat anímic ha estat causat per moltes circumstàncies (relacions amb persones o coses) que no controlo, no puc controlar-lo ni expulsar-lo. De fet, com més resisteixo la tristesa intentant expulsar-la, més persisteix i més em deprimeix. Per no passar de la tristesa a la depressió, he de desapropiar-me de la tristesa. He de considerar-la com allò que és: quelcom que m'ha arribat i que he d'acomodar o acceptar dins meu. Conviure-hi, i poc a poc tornarà la serenitat... o canviaran les circumstàncies.

I finalment la fraternitat. És essencial perquè els nostres alumnes facin unes pràctiques de veritat solidàries i no neo-imperialistes. En aquest cas, resulta que els estats anímics m'impulsen a tenir unes determinades conductes amb les persones i les coses. Així, quan m'apropio de l'alegria (perquè me n'atribueixo els mèrits) tot passant a l'eufòria, acostumo a sentir-me superior als altres (orgull) i a menysprear-los. Semblantment, quan m'apropio de la tristesa (perquè me n'atribueixo la culpa), acostumo a sentir-me inferior als altres i a menysprear-me. Menyspreu dels altres o menyspreu de mi mateix m'allunyen de la temprança i de la fraternitat- igualtat. En la temprança i en la fraternitat puc estar alegre o trist, però no hauria de ser eufòric-menyspreador ni deprimit-menyspreat. Perquè em sento germà, un igual, en comunió de sentiments amb els qui estan alegres o amb els qui estan tristos.

Tant de bo que els/les nostres cooperants (més noies que nois a cada generació!) madurin com a persones i com a professionals pel camí de la temprança, la desapropiació i la fraternitat.

.....

· "L'arbre no es menja els fruits que produeix." Proverbi hindú.

· "Allò que resistim, persisteix. Allò que negues, et sotmet. Allò que acceptes, et transforma." C. G. Jung.

· · "El que está consolado, procure humillarse y baxarse quanto puede, pensando quan para poco es en el tiempo de la desolación sin la tal gracia o consolación. Por el contrario, piense el que está en desolación que puede mucho con la gracia sufficiente para resistir a todos sus enemigos, tomando fuerzas en su Criador y Señor." Ignacio de Loyola *Ejercicios Espirituales* [324].

· "Beneïu els qui us persegueixen. Beneïu, no maleïu. Alegreu-vos amb els qui estan alegres, ploreu amb els qui ploren. Viviu d'acord els uns amb els altres. No aspireu a grandeses, sinó poseu-vos al nivell dels humils. No us tingueu per savis. No torneu

a ningú mal per mal; mireu de fer el bé a tothom. Si és possible, i fins on depengui de vosaltres, estigueu en pau amb tothom. » *Carta de Pau als Romans* 12, 14-18.

.....

· En quines situacions recents he observat la seqüència alegria-eufòria/orgull-depressió? En quines altres he practicat la seqüència alegria-gratitud-tristesa?

· En quines situacions he observat la seqüència tristesa-depressió/culpa ? En quines altres he practicat tristesa-acomodació-serenitat?